

Revisorernas redogörelse 2025

Revisorernas granskningsuppdrag utgår från kommunallagen, fastställt revisionsreglemente och god revisionssed. Av kommunallagen framgår att revisorerna skall granska all verksamhet och då bedöma om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som sker i nämnderna är tillräcklig.

Denna redogörelse, som är en bilaga till revisorernas revisionsberättelse, innehåller en sammanfattning av de revisionsprojekt som genomförts under året samt en beskrivning av revisorernas verksamhet i övrigt.

Granskningsrapporterna har löpande under året lämnats till de granskade nämnderna för yttrande och till fullmäktige för kännedom.

Genomförda granskningar 2025

- Granskning av delårsrapport 2025
- Granskning av årsredovisning 2025
- Granskning av god ekonomisk hushållning 2025
- Grundläggande granskning av styrelse och nämnder 2025
- Granskning av krisberedskap
- Granskning av ägarstyrning
- Granskning av förskrivning och hantering av läkemedel
- Granskning av tillgänglighet till barn- och ungdomspsykiatri
- Granskning av tillgänglighet till primärvården
- Granskning av tillgänglighet till specialiserad vård
- Samlad uppföljande granskning
- Förstudie avseende föreningsbidrag
- Löpande granskning av NAV

Nedan redovisas en sammanfattning av varje granskningsinsats.

Granskning av delårsrapport 2025

PwC har på uppdrag av regionens förtroendevalda revisorer översiktligt granskat regionens delårsrapport för perioden 2025-01-01 – 2025-08-31. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2025. I vårt utlåtande baserat på denna granskning framgick följande:

” Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har uppdraget att årligen granska resultaten i delårsrapport och årsredovisning. Ansvaret för att upprätta dessa rapporter vilar på styrelsen. Granskningen har utförts av sakkunniga som biträder revisorerna. Vår bedömning är baserad på en översiktlig granskning

av delårsrapporten, inriktad på övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen. Granskningen har utförts enligt god revisionssed i kommunal verksamhet. I granskning av delårsrapport riktas fokus på om det finns förutsättningar att mål för god ekonomisk hushållning respektive balanskrav kommer att uppnås för helåret.

Efter genomförd granskning vill vi särskilt framhålla följande iakttagelser:

Det prognostiserade ekonomiska resultatet för helåret är i likhet med de senaste åren negativt. Det prognostiserade balanskravsresultatet för helåret 2025 beräknas bli -130 miljoner kronor och soliditeten fortsätter att sjunka. Regionen når därmed inte sina långsiktiga finansiella mål för god ekonomisk hushållning. Ett omfattande underskott återfinns i likhet med tidigare år inom hälso- och sjukvårdsnämnden, där prognosen för 2025 är ett resultat om - 475 mnkr. Positivt är dock att trenden med ökande nettokostnadsutveckling tycks ha brutits.

Vi kan mot ovanstående bakgrund inte nog understryka vikten av att fortsätta åtgärder vidtas av regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden för att uppnå en ekonomi i balans.

Vi ser det som positivt att regionstyrelsen i 2025 års delårsrapport per augusti utvecklat sin analys av prognoser rörande verksamhetsmål och indikatorer.”

Revisorernas samlade bedömning avseende delårsrapporten var följande:

- Det prognostiserade resultatet i delårsrapporten är inte förenligt med de finansiella mål som fullmäktige beslutat om.
- Det prognostiserade resultatet i delårsrapporten är delvis förenligt med de verksamhetsmässiga mål fullmäktige beslutat om.
- Det prognostiserade resultatet i delårsrapporten innebär att balanskravet inte kommer att uppfyllas för helåret.

Granskning av årsredovisning 2025

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Västmanland utfört revision och granskning av årsredovisningen enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision för år 2025-01-01–2025-12-31. Resultatet av det sakkunniga biträdets granskning framgår av bilaga ”Sakkunnigt biträdes yttrande”. Baserat på yttrandet bedömer vi revisorer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och att årsredovisningen uppfyller kraven i LKBR.

Granskning av God ekonomisk hushållning 2025

PwC har genomfört en granskning av god ekonomisk hushållning samt regionens följsamhet till balanskravet. Av granskningen framgår

- Att 1 av 4 övergripande målområden haft en positiv utveckling under året, medan övriga 3 haft en oförändrad utveckling.
- Att utvecklingen för fem verksamhetsmål inom målområdena Nöjda och trygga invånare, Effektiva och ändamålsenliga tjänster av god kvalitet samt Engagerade medarbetare har varit positiv. För fyra mål bedöms utvecklingen som oförändrad. För målen som rör

energieffektivitet samt forskningskvalitet bedömer styrelsen att utvecklingen har varit negativ under året.

- Att styrelsen bedömer att målet "Regionen ska uppnå fastställt ekonomiskt resultat" haft en positiv utveckling, då balanskravsresultatet är positivt, nettokostnadsutvecklingstakten varit sjunkande samt att merparten av verksamheterna har ett utfall av ekonomiskt resultat i nivå med eller över budget. Undantaget är hälso- och sjukvårdsnämnden som redovisar ett underskott om -349 mnkr. Styrelsen bedömer därtill att målet "Regionens finansiella ställning ska vara god" utvecklats negativt, då soliditeten minskat 2025 i förhållande till föregående år.

Vår bedömning är att årets resultat sammantaget inte är fullt ut förenligt med riktlinjerna för god ekonomisk hushållning. Balanskravsresultatet är positivt för året, och uppgår till +236 mnkr.

Granskning av löpande intern kontroll i redovisningsrutiner och ekonomiadministrativa processer

På uppdrag av regionens revisorer har PwC sedan 2001 granskat den interna kontrollen i ett antal administrativa system och rutiner. Syftet med granskningen är att ge underlag för att bedöma om regionstyrelsen har en tillräcklig intern kontroll när det gäller tillförlitligheten och säkerheten i några administrativa rutiner.

Vår sammanfattande bedömning är att regionstyrelsen inte fullt ut har vidtagit tillräckliga åtgärder för alla de områden där brister noterats tidigare år. De brister som kvarstår redovisas nedan.

Hantering och redovisning av förtroendekänsliga poster

Regionen har under 2024 vidtagit flertalet åtgärder med anledning av de brister noterats tidigare år. Under 2024 var representation en kontrollpunkt i internkontrollplanen och det stickprov som regionen genomfört visade på en hel del brister.

Hantering av leverantörsregister och - utbetalningar

Utifrån genomförd granskning bedömer vi att regionen delvis vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av tidigare noterade brister. Vi ser positivt på de tillfälliga efterhandskontroller som införts men rekommendera regionen att så fort som möjligt införa en process som automatiskt minimerar risken för felaktiga utbetalningar redan innan utbetalningstillfället.

Pensionshantering samt datatest avseende KAP-KL och AKAP-KR

Utifrån genomförd granskning bedömer vi att regionen delvis har vidtagit tillräckliga åtgärder sedan PwCs granskning 2021. Vi bedömer att de processkartor och skriftliga rutinbeskrivningar som finns upprättade inom ramen för den löpande pensionsadministrationen är tillräckliga och håller en hög kvalitet. Liknande rutinbeskrivningar bör dock upprättas inom ramen för det arbete som utförs kopplat till regionens pensionsskuld, ansvarsförbindelse

samt pensionsredovisning. Vidare är vår bedömning att regionen bör införa tester av pensionsgrundande lönedata på individnivå för att säkerställa att rapporteringen av pensionsgrundande löneuppgifter till pensionsförvaltaren sker fortsatt utan avvikelser.

Hantering och redovisning av bidrag till statlig infrastruktur

Utifrån genomförd granskning bedömer vi att hantering och redovisning av bidrag till statlig infrastruktur är i enlighet med gällande lag och normgivning, dock behöver man under 2025 utreda huruvida upplösningstiden behöver justeras till 2009. En ändrad hantering skulle innebära fyra år extra upplösning vilket ska göras enligt RKR R12 Byte av redovisningsprincip.

Vi förutsätter att regionstyrelsen vidtar tillräckliga åtgärder för att komma tillrätta med noterade brister inom tidigare granskningsområden. Noterade brister i den interna kontrollen bedöms inte vara av sådan karaktär att det föreligger risk för väsentliga fel i de finansiella rapporterna i bokslutet.

Grundläggande granskning av styrelse och nämnder 2025

Syftet med den översiktliga granskningen är att ge regionens revisorer ett underlag till uttalande i revisionsberättelse rörande om styrelse och nämnder bedrivit verksamheten ändamålsenligt, ekonomiskt tillfredsställande samt med tillräcklig intern kontroll. Granskningen omfattar följande granskningsområden:

- Styrning, kontroll och åtgärder.
- Måluppfyllelse för verksamheten.
- Måluppfyllelse för ekonomin

Nedan summeras resultatet av årets grundläggande granskning.

Styrning, kontroll och åtgärder bedöms ha varit tillräckliga för styrelsen och samtliga nämnder. Måluppfyllelsen vad gäller verksamhet bedöms delvis god för regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, kollektivtrafikenämnden, patientnämnden samt kostnämnden, medan övriga nämnder redovisar god måluppfyllelse. Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden bedöms inte helt ha en god ekonomisk måluppfyllelse utifrån en sänkt soliditet samt ett underskott för hälso- och sjukvårdsverksamheten, vilket dock är mindre än det av fullmäktige sanktionerade underskottet på -800 mnkr.

Inköpsnämnden granskas huvudsakligen av revisorerna i Region Sörmland, och varuförsörjningsnämnden granskas huvudsakligen av revisorerna i Region Uppsala.

Varuförsörjningsnämnden, liksom inköpsnämnden bedöms under året ha haft en tillräcklig styrning, kontroll och åtgärder samt en god måluppfyllelse vad gäller verksamhet och ekonomi.

Granskning av krisberedskap

Revisorerna har genomfört en granskning av regionens arbete med krisberedskap. Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att regionens arbete med krisberedskap inte helt sköts på ett ändamålsenligt sätt. Den interna kontrollen inom granskade områden bedöms inte vara tillräcklig.

Mot bakgrund av granskningen lämnar vi följande rekommendationer till regionstyrelsen:

- Att regionstyrelsen utvecklar befintliga styrdokument så att de ger en heltäckande beskrivning av hur det förebyggande arbetet med krisberedskap ska bedrivas inom organisationen, däribland avseende arbete med risk- och sårbarhetsanalys (RSA).
- Att regionstyrelsen utvecklar formerna för uppföljning och rapportering av området krisberedskap. Detta kan med fördel ske i form av ett årshjul.
- Att regionstyrelsen prövar hur ansvaret mellan styrelse och nämnder framgent ska fördelas.
- Att regionstyrelsen säkerställer att arbetet med krisberedskap fullt ut efterlever gällande normgivning inom området.

Granskning av ägarstyrning

Revisorerna har genomfört en granskning av ägarstyrning avseende de regionägda bolagen. Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att regionstyrelsens styrning och kontroll i allt väsentligt sker på ett ändamålsenligt sätt och med tillräcklig intern kontroll. Det föreligger dock vissa utvecklingsområden, varför vi rekommenderar:

- Att regionstyrelsen klargör vilka kommunala befogenheter som gäller för granskade bolag. Fokus bör läggas på delarna kommunalt ändamål, kommunala befogenheter och allmänhetens insyn i de fall bolagen väljer att överlåta skötseln av kommunala angelägenheter till privata utförare.
- Att regionstyrelsen utvecklar ägarstyrningen inom områdena "god ekonomisk hushållning", innehåll i bolagens budgetdokument samt verksamhetsplan.
- Att regionstyrelsen gör en översyn av befintliga styrande dokument och säkerställer att de dokument som ska vara gällande för respektive bolag formellt beslutas på dess stämma eller att bolagen binds till dessa via ägardirektiv.
- Att regionstyrelsen säkerställer att dialog förs med Almi Företagspartner Mälardalen AB på liknande sätt som med övriga bolag som omfattas av granskning och därmed i enlighet med gällande principer.
- Att regionstyrelsen säkerställer att det i protokoll framgår att styrelsen tagit del av minnesanteckningar från ägardialoger och bolagens delårsrapporter.
- Att regionstyrelsen överväger om uppföljning av respektive bolags verksamhetsplan samt hur verksamheten har bedrivits i förhållande till ändamål och de kommunala befogenheterna ska ske via bolagsstyrningsrapport eller liknande i stället för i förvaltningsberättelsen.

Granskning av hantering och förskrivning av läkemedel

Revisorerna har genomfört en granskning av hantering och förskrivning av läkemedel i hälso- och sjukvården. Utifrån genomförd granskning är vår

samlade bedömning att regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden inte helt har säkerställt en ändamålsenlig hantering och förskrivning av läkemedel med tillräcklig intern kontroll.

Utifrån genomförd granskning rekommenderas regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden att:

- Tillse att det finns en lokal rutin för läkemedelshantering för respektive verksamhet samt en aktuell ansvarsfördelning med namngivna personer.
- Tillse att ansvar och roller för läkemedelshanteringen är tydligt definierade och kommunicerade vid introduktion av nya verksamhetschefer eller motsvarande befattningar.
- Identifiera relevanta risker inom läkemedelsområdet kopplat till välfärdsbrott som berör hela regionen.
- Öka medvetenheten kring välfärdsbrottslighet genom information och utbildning till medarbetare.
- Stärk uppföljningen av hantering och förskrivning av läkemedel på politisk nivå.

Granskning av tillgängligheten till barn- och ungdomspsykiatri

Revisorerna har genomfört en granskning av tillgänglighet av Barn- och ungdomspsykiatri (BUP). Granskningens syfte är att bedöma om hälso- och sjukvårdsnämnden har säkerställt en ändamålsenlig tillgänglighet inom BUP, med en god intern kontroll.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att hälso- och sjukvårdsnämnden inte helt har säkerställt en ändamålsenlig tillgänglighet inom BUP med en god intern kontroll.

Mot bakgrund av granskningen lämnar vi följande rekommendationer till hälso- och sjukvårdsnämnden:

- Säkerställ en god tillgänglighet till besök, utredning och behandling inom BUP Västmanland.
- Säkerställ en effektiv styrning genom att i större utsträckning agera på rapporterade målavvikelse och att vidta lämpliga åtgärder för att säkra måluppfyllelse.
- Säkerställ att det finns en uppdaterad kompetensbedömning som speglar BUP:s verkliga situation och behov på kort och lång sikt.
- Säkerställ att arbetsmiljöplanen innehåller konkreta aktiviteter och att dessa följs upp regelbundet.
- Säkerställ att det finns etablerade forum för samverkan mellan BUP och dess vårdgrannar på såväl specialiserad vård såsom habiliteringscentrum som på primärvårdsnivå.

Granskning av tillgängligheten till primärvården

Revisorerna har genomfört en granskning av tillgängligheten till primärvården. Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att

hälso- och sjukvårdsnämnden inte helt har vidtagit ändamålsenliga åtgärder för att uppnå målet om att ha en god tillgänglighet i primärvården.

Mot bakgrund av granskningen lämnar vi följande rekommendationer hälso- och sjukvårdsnämnden:

- Säkerställ att den målsättning som finns i Region Västmanland för medicinsk bedömning inom 3 dagar överensstämmer med de krav som ställs i den nationella lagstadgade vårdgarantin.
- Säkerställ att det finns målvärde och uppföljning av den digitala tillgängligheten.
- Säkerställ en utförligare uppföljning av tillgängligheten uppdelat per vårdcentral.

Granskning av tillgängligheten till specialiserad vård

Revisorerna har genomfört en granskning av tillgänglighet av genomfört en granskning av tillgänglighet specialiserad vård. Granskningens syfte är att bedöma om hälso- och sjukvårdsnämnden har säkerställt en ändamålsenlig tillgänglighet med en god intern kontroll.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att Hälso- och sjukvårdsnämnden inte helt säkerställt att ändamålsenliga åtgärder vidtagits för att uppnå målet om att ha en tillgänglig vård samt hantera den uppskjutna vården.

Mot bakgrund av granskningen lämnar vi följande rekommendationer till hälso- och sjukvårdsnämnden:

- Säkerställ att regionplan och förvaltningsplanen redovisar samma nulägesiffror för indikatorn om andel väntande patienter som väntat 90 dagar eller kortare till operation/åtgärd inom specialiserad vård.
- Säkerställ att de målsättningar som finns i Region Västmanland för första kontakt och operation/åtgärd överensstämmer med de krav som ställs i den nationella lagstadgade vårdgarantin.
- Ge hälso- och sjukvårdsförvaltningen i uppdrag att kontinuerligt utvärdera de satsningar som görs för att förbättra tillgängligheten, och att återkoppla detta till nämnden.
- Att säkerställa en effektiv styrning genom att i större utsträckning agera på rapporterade målavvikelse och att vidta lämpliga åtgärder för att säkra måluppfyllelse.
- Säkerställ att det finns en tydlig prioritering som inkluderar konsekvensbeskrivningar och överväganden mellan verksamhetsmål och ekonomiska mål

Uppföljande granskning 2025

Revisorerna har genomfört en uppföljande granskning av fördjupade granskningar under 2023. Syftet har varit att bedöma om hälso- och sjukvårdsnämnden och regionstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av den bedömning och åtgärdsförslag som lämnats i genomförda granskningar.

De bedömningar som lämnas utifrån respektive granskning framgår nedan:

- Vi bedömer att hälso- och sjukvårdsnämnden inte helt har vidtagit åtgärder med hänsyn till revisorernas rekommendationer utifrån genomförd granskning av följsamheten till nationella riktlinjer – psoriasis.
- Vi bedömer att hälso- och sjukvårdsnämnden inte helt har vidtagit åtgärder med hänsyn till revisorernas rekommendationer utifrån genomförd granskning av remisshantering.
- Vi bedömer att regionstyrelsen i allt väsentligt har vidtagit åtgärder med hänsyn till revisorernas rekommendationer utifrån genomförd granskning av lokalförsörjningsprocessen.
- Vi bedömer att regionstyrelsen inte helt har vidtagit åtgärder med hänsyn till revisorernas rekommendationer utifrån genomförd granskning av verkställighet av fullmäktiges beslut.

Utifrån granskningens iakttagelser lämnas följande rekommendationer till hälso- och sjukvårdsnämnden:

- Säkerställ följsamhet till Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2004:11) för remisshantering för lokala rutiner.
- Säkerställ en rapportering till kvalitetsregistret PsoReg

Regionstyrelsen rekommenderas att:

- Besluta om den styrande planen för fastighetsbestånd.
- Beakta rekommendationer från den tidigare granskningen av verkställighet av fullmäktiges beslut.

Förstudier och löpande granskning

Under år 2024 har revisorerna låtit genomföra en förstudie som underlag för 2026 års revisionsplanering rörande föreningsbidragshanteringen. Därutöver har revisorerna genom en löpande granskning följt arbetet inom ramen för programmet för Nytt akutsjukhus i Västerås (NAV).